

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 17 november 2023
(OR. en)

15525/23

COH 88

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Cohesiebeleid en Europese strategische autonomie = Gedachtewisseling

Tijdens de zitting van de Raad Algemene Zaken op 30 november over het cohesiebeleid, wordt de ministers die bevoegd zijn voor het cohesiebeleid, verzocht om op basis van de bijgaande nota van het voorzitterschap te bespreken hoe het cohesiebeleid kan bijdragen tot het bevorderen van de soevereiniteit en strategische autonomie van de Europese Unie.

Achtergrondnota

voor de zitting van de Raad Algemene Zaken over het cohesiebeleid

“Cohesiebeleid en Europese strategische autonomie”

De internationale openheid van de afgelopen zeven decennia heeft de EU geen windeieren gelegd; zij heeft daardoor een economische groei gekend en een sociaal welzijn bereikt die met protectionisme of een Unie met minder lidstaten onmogelijk zouden zijn geweest.

De internationale openheid is echter ook bevorderlijk geweest voor de **verplaatsing van bedrijven**, die ertoe heeft geleid dat we marktaandeel hebben verloren in strategische sectoren en dat we op gebieden als energie, medische benodigdheden, digitale technologieën of levensmiddelen **te sterk afhankelijk zijn geworden van derde landen**.

Tegelijkertijd hebben het mededingingsbeleid van de Europese Unie en het streven naar solidariteit en gelijke kansen bij de toewijzing van overheidssteun en -middelen ervoor gezorgd dat **grote ondernemingen in de EU niet meer op voet van gelijkheid kunnen concurreren met internationale megabedrijven**, die doorgaans steun ontvangen van de landen waar zij gevestigd zijn.

De geopolitieke, technologische en ecologische veranderingen die we vandaag doormaken, tonen aan dat we tegen deze trend moeten optreden. Anderzijds bieden deze veranderingen de kans om te investeren, Europa aantrekkelijk te maken voor nieuwe bedrijven en banen, welvaart te scheppen en onze externe kwetsbaarheden te verminderen. Dit is duidelijk gebleken door de crisis op het gebied van energie, grondstoffenvoorziening en inflatie als gevolg van Ruslands invasie van Oekraïne, door het gevaar van een oliecrisis als gevolg van het aanhoudende Israëlisch-Palestijnse conflict, maar ook door andere toeleveringscrises uit het verleden die leidden tot breuken in de internationale waardeketens.

Het is dan ook steeds belangrijker dat **de Europese Unie in staat is een sterk, veerkrachtig en toekomstgericht industrieel weefsel te ontwikkelen** met behulp waarvan zij **haar soevereiniteit kan beschermen en autonoom kan worden** wanneer de markten getroffen worden door internationale instabiliteit. Daartoe moet de Unie ervoor zorgen dat grote bedrijven in strategische sectoren op Europese bodem blijven, zodat zij goederen en diensten kunnen leveren die essentieel zijn voor de toekomst en strategische banen van hoge kwaliteit en grote meerwaarde creëren.

Het staat buiten kijf dat **industriële ontwikkeling dikwijls aan de wieg heeft gestaan van territoriale en regionale ontwikkeling, het uiteindelijke doel van het cohesiebeleid**, zoals vastgelegd in artikel 174 VWEU. Als aanjager van economische activiteit en werkgelegenheid is de industrie immers in staat om bedrijfsmigratietrends om te buigen, zowel tussen regio's binnen de Unie als daarbuiten. Daarnaast hebben grote bedrijven de grootste capaciteit om banen te scheppen, in O&O&I te investeren, internationaal te concurreren en aandrijfkraft op te wekken voor ontwikkeling in de regio's waar zij gevestigd zijn, en ook in andere regio's rondom hen, door hun vraag naar intermediaire goederen en diensten. Zo zou de industriële ontwikkeling van grote bedrijven in strategische sectoren, ondersteund door de fondsen van het cohesiebeleid, leiden tot **een betere levenskwaliteit voor de burgers, met meer werkgelegenheid en een grotere soevereiniteit van de Unie, wat ook een sneeuwbaaleffect zou hebben** op alle activiteiten van de Europese Unie. Door de opbouw van toekomstbestendige industriële productiecapaciteit en waardeketens is zij daarnaast bevorderlijk voor de veerkracht van regionale economieën.

In dit verband **speelt het cohesiebeleid een sleutelrol, aangezien het via haar fondsen kan bijdragen aan de strategische autonomie en aan bescherming van de soevereiniteit van de Unie**. De ontwikkeling van deze strategische sectoren, medegefinancierd door het EFRO, het ESF+, het Cohesiefonds of het Fonds voor een rechtvaardige transitie, zou op haar beurt bijdragen tot de ontwikkeling van elke EU-regio en van de EU als geheel.

In dit verband kan het **cohesiebeleid een financiële impuls geven aan een industriële sector die op grote internationale markten kan concurreren**.

Het is niet alleen een kwestie van het ontwikkelen van een Europese industrie, maar ook dat die **in staat is te concurreren met internationale reuzen in landen als de Verenigde Staten of China**. Daartoe moeten we gebruik kunnen maken van het cohesiebeleid, zodat grote bedrijven in strategische sectoren op Europese bodem blijven en zo ook regionale verschillen kunnen helpen te verkleinen.

Daardoor zou de Europese Unie **minder extern afhankelijk kunnen worden** van technologieën die grondstoffen of sectoren kunnen vervangen waar de Unie geen concurrentievoordeel heeft. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om vervuilende energiebronnen. Het zou ook kunnen helpen de **risico's te verkleinen die het gevolg zijn van mogelijke breuken in internationale waardeketens** door conflicten of internationale spanningen. Evenzo zou dit bevorderlijk kunnen zijn bij het **tegengaan van de risico's als gevolg van klimaatverandering**, door het versterken van een industrie die gericht is op schone en minder broeikasgassen uitstotende sectoren. Ten slotte zou het zeker bijdragen tot het **scheppen van hooggekwalificeerde banen en een hoge marginale productiviteit en lonen**, wat uiteindelijk zou leiden tot een betere levenskwaliteit van de burgers.

In het licht van het bovenstaande wensen wij van de gelegenheid gebruik te maken om ons tijdens deze zitting van de Raad Algemene Zaken/Cohesie te beraden over de volgende vraag:

Hoe kan het cohesiebeleid bijdragen tot een grotere soevereiniteit en strategische autonomie van de Europese Unie, nu het meer dan ooit noodzakelijk is het internationale concurrentievermogen te versterken van grote bedrijven in strategische sectoren als aanjagers van het scheppen van banen en welvaart in alle regio's van de Europese Unie?